

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any five questions from section I and II.
 2. All questions carry equal marks.
 3. Answer of both section write in same answerbook.

Section-I

Q.1 'Applied Agriculture' is useful for the upliftment of Indian farmers". Discuss.

OR

State the importance of Applied Agriculture in rural development.

Q.2 State the various types of grafting and state its importance in horticulture development.

OR

Define term 'Horticulture' and state the importance of horticulture.

Q.3 Discuss the direct and indirect benefits of Social Forestry.

OR

Explain the various types of forest in India and state the importance of Forest.

Section-II

Q.4 Explain the importance of dairy business in rural development.

OR

State the various types of Goat and give the detail information of confined goat farming.

Q.5 Explain the opportunities of poultry business development.

OR

State the essential factors for poultry business development.

Q.6 State the nature and scope of fishery in India.

OR

Explain the meaning of Fish Farming and review various method of fish preservation.

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. विभाग १ व २ मधून कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३. दोन्ही विभागाची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.

विभाग-१

प्र.१ भारतीय शेतकऱ्यांच्या उन्नतीसाठी उपयोगित शेती उपयुक्त आहे” चर्चा करा.
किंवा

उपयोजित शेतीचे ग्रामीण अर्थव्यवस्थेतील महत्व सांगा.

प्र.२ कलमांचे विविध प्रकार सांगून कलम तंत्राचे फलोदयान विकासातील महत्व सांगा.
किंवा

फलोदयानाची व्याख्या सांगून फलोदयानाचे महत्व विशद करा.

प्र.३ सामाजिक वनीकरणाचे प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष फायदे यावर चर्चा करा.
किंवा

भारतातील जंगलांचे विविध प्रकार सांगून जंगलांचे महत्व सांगा.

विभाग-२

प्र.४ दुग्ध व्यवसायाचे ग्रामीण विकासातील महत्व विशद करा.
किंवा

शेळ्यांचे विविध प्रकार सांगून बंदिस्त शेळीपालनाविषयी सविस्तर माहिती द्या.

प्र.५ भारतात कुकुटपालन व्यवसायाच्या विकासासाठी असलेल्या संधी विशद करा.
किंवा

कुकुटपालन व्यवसायाच्या विकासासाठी आवश्यक असणारे घटक सांगा.

प्र.६ भारतातील मासेमारी व्यवसायाचे स्वरूप व व्याप्ती सांगा.
किंवा

मत्स्यशेतीचा अर्थ सांगून मासे टिकविण्याच्या विविध पद्धतींचा आढावा घ्या.
